

Trong số này có một chứng nhân còn sống, phu nhân của Cố Đại Tá Nguyễn Văn Phát, bà Nguyễn Thị Vi, viết trong tác phẩm tựa đề: **“14. 8. 75 Ngày cuối cùng của Đại Tá HỒ NGỌC CẨN”**

“ Ba giờ sáng, mỗi nhà một người cùng ra đi, đến tập hợp tại văn phòng khóm, nơi đã được tên tổ trưởng cho biết trước từ chiều hôm qua. Nhà nào cũng phải có người đi, không được vắng mặt, đặc biệt nhà có Sĩ Quan đi học tập, thì phải là người chủ gia đình, nghĩa là cha mẹ hay người vợ. Lý do, địa điểm không được biết trước. Lúc đó người ta đoán lờ mờ có lẽ thì cũng đi “mít tinh” như những lần trước. Cũng được gọi tập hợp lúc 3 giờ sáng, rồi được dẫn đi bộ tới nơi cử hành lễ, xa trên 2 hay 3 cây số! Lần này thì chắc cũng vậy thôi, cũng đến rồi đi...rồi cùng nhau phải la lớn, hô to các khẩu hiệu “hoan hô” “đã đảo”.

Với những thân người uể oải, gương mặt buồn rầu đầy lo lắng, những đôi mắt ngơ ngác trắng bệch vì mất ngủ, những mái đầu bù rối không được chải gỡ, mà gỡ để làm gì? Khi tất cả mọi người đều cần phải tự biến dạng con người mình cho được xấu đi, tàn tạ đi để hoà hợp cho giống hình hài của lũ người man rợ; Để chúng bớt chú ý, vì lý do thấy mình sạch sẽ tươm tất thì sẽ bị chúng để ý theo dõi, hay sẽ bị chúng nhìn bằng cặp mắt căm thù, ghen ghét, rồi có thể bị gọi đến hỏi thăm, bị tù, bị mất nhà như chơi. Chúng sẽ ghép cho cái tội làm tình báo phản động ? !!.

Như những người khác tôi, cũng có mặt lúc 3 giờ sáng hôm ấy; Với chiếc áo bà ba nhạt màu và chiếc nón lá bung vành, bộ đồ ngụy trang đặc biệt mà tôi thường dành để đi dự lễ và hội họp, từ sau ngày 30 tháng 4 năm 75.

Lách mình chen vào đám đông để tìm một chỗ sáng nhất, tôi đứng ngay trên hàng đầu để cho tên tổ trưởng, khóm trưởng thấy mặt, với dụng ý là để cho chúng điểm danh có đi họp, để tránh bị theo dõi báo cáo, để không bị ghép vào tội phản động, tội làm tình báo cho Mỹ, chứ không phải để nghe bọn chúng giáo điều.

Sau một lúc điểm danh nhanh chóng, đầy đủ mặt (đâu có ai dám vắng mặt) !! Tên khóm trưởng ra lệnh sắp hàng đôi, rồi đi. Tất cả cùng gập đầu râm rập nghe theo, mà không được biết là đi đâu ?!. Đặc biệt lần này đi trong im lặng, không bị kêu hô hoan nghênh đã đảo gì hết !! như một đoàn “ma chơi” đi trong sương lạnh. Từng cây thịt chệnh choạng bước, nối đuôi nhau, căm lạnh nghẹn lòng !!.

Thành phố Cần Thơ còn ngái ngủ, chìm trong ánh sáng lờ mờ của ánh đèn đường thừa thớt đầy hơi sương, không khí nặng nề khó thở. Đêm vẫn chưa tàn, cảnh thu buồn ảm đạm, mây giăng ngập trời một màu xám sậm thê lương !! đó đây như nước nở!! Như oán than, như muốn gào, muốn hét lên: Tiếng hét căm hờn !! hận nghìn trùng !! “Họa CS đã bao trùm đất nước Việt Nam”.

Cần Thơ, Tây Đô Thành, ngày nay vương đầy màu máu! khắp lối đều đỏ ! nhuộm đỏ cả những đôi mắt nhưng huyền của những thiếu phụ Miền Nam.

Khởi đi từ đường Lê văn Duyệt, đoàn người chúng tôi được dẫn đi qua đường Trần Thanh Cần, Phan Đình Phùng, Nguyễn An Ninh, rồi Nguyễn Tường Tộ, thẳng vào “sân vận động” của Tỉnh. Trên đường đi, chúng tôi cũng gặp đoàn người khác đông và dài ngoằn ngoèo như đoàn của chúng tôi, từ các ngã đường kéo đến, nhập vào rồi cùng đi; Họ cũng là những người

như chúng tôi, bị bắt buộc tập hợp, rồi bị dẫn đi, cũng không được biết trước là đi đâu và để làm gì ?

Đến sân vận động, tôi nhìn thấy nơi đó đã có rất đông người đến trước. Đặc biệt là ở đó đây có nhiều tên cán bộ CS, tay cầm súng lăm le có vẻ quan trọng lắm, nét mặt chau choắt đăm đăm, chúng ngẩng cổ nhìn soi bói từng người với vẻ căm hờn cay đắng! Một cảm giác lạ đến với tôi như có một điềm gì báo trước; Tôi rùng mình ớn lạnh. Mọi người chắc cũng có cảm giác như tôi, im lặng nhìn nhau lo sợ, đợi chờ

Trời âm u buồn! Buổi bình minh như không chịu đón ánh sáng mặt trời !!! mỗi người trong lúc đó như không có buổi ban mai .. !!..

- **Làm gì đây ? Lẽ gì đây?** Tiếng xì xào người nọ hỏi người kia. Ai cũng không biết !!

- **Chắc là đón cán bộ cao cấp trung ương xuống nói chuyện?**

- **Không biết !!** Sống dưới chế độ Cộng sản, người dân muốn được an thân thường hay phải nói “ không biết”.

Giữa sân vận động một chiếc bàn dài được đặt sẵn, chung quanh đây đó đầy sắc cờ được dựng lên ngoài màu cờ xanh đỏ gọi là “cờ giải phóng quân” của chúng, còn có cờ lẽ như các cây phượng đủ màu như đám cúng” tống ôn” của thầy pháp. Ngoài cổng nhiều đoàn người tiếp nối tiến vào, có nhiều chiếc xe hàng to lớn chở đầy người, có lẽ người ở ngoại ô, nơi Quận Xã cũng bị bắt buộc đến. Tất cả mọi người cũng như tôi, cứ phải đứng như vậy trong nhiều giờ, đứng mãi, đứng chai cứng người, đứng đến ngất xỉu luôn !!...

Khi mặt trời lên cao, nhìn đồng hồ của người bên cạnh đã 9 giờ 30. Nhiều đám người vẫn tiếp tục đến càng lúc càng đông hơn, chật ních cả

sân vận động. Từng đoàn, từng đoàn được xếp đứng ngay hàng lối, còn lại một lối vào chạy thẳng đến chiếc bàn dài để ở giữa sân. Tiếp đó 4 chiếc quân xa chở đầy áp cán bộ Cộng sản đến. Đám này ăn vận màu xanh và đen cùng với chiếc nón tai bèo trông thật là ngốc nghếch, thẳng nào mặt cũng đầy sát khí, hăm hờ như khi ăn được đậu phộng rang.

Có tiếng xì xào nhỏ nhỏ: “Hình như xử án ? mà xử ai vậy?”

Câu hỏi lọt vào tai tên “cán bộ 30” đứng gần đó, tên này lớn tiếng ra cái điều sành sỏi:

“Hôm nay cách mạng lập tòa án nhân dân xử mấy tên “phản động” bán nước đó”.

Tiếng xì xào bị cắt đứt bởi tiếng máy nổ của đoàn xe từ cổng chạy vào, nhiều chiếc xe jeep và quân xa nối tiếp nhau, giữa đoàn là một xe bit bùng, tất cả dừng lại giữa sân. Các tên Cộng sản cấp cao trên mấy chiếc jeep leo xuống đến ngồi vào bàn. Những tên này ăn mặc hoàn toàn khác biệt với đám cán bộ địa phương, chúng ăn vận quần áo ka ky màu xanh lục, áo 4 túi bỏ ngoài, đầu đội nón cối. Lúc ấy người ta gọi là “bộ đội chánh quy”. Mặt chúng đầy sát khí, với đôi mắt sâu hoắm, xương gò má nhô cao, cằm thì bạnh ra, miệng hô hốc, nước da chì xanh mốc... họ cố sửa tướng ngồi cho có vẻ (?), nhưng sao tôi vẫn thấy như là ở nơi họ có một cái gì biến đổi hình người của họ thành ra đã thú sát nhân.

Trên các quân xa đầy áp cán bộ với đầy đủ vũ khí cá nhân. Chúng nhảy xuống chạy nhanh bao quanh làm một vòng rào người, những tên có nhiệm vụ chạy đến sau chiếc xe bit bùng, cửa được mở ra.

Từ trên xe nhảy xuống một người hai người rồi ba người . . . người nào cũng bị còng quặt ra sau lưng. Tôi nhìn kỹ hơn, có một người cao lớn

mặc bộ bà ba đen, hình như có một nét gì quen thuộc lắm . . .

Trời ơi !!! Đại Tá Cẩn !!! Đại Tá đây sao? Tôi chỉ thầm hỏi với lòng tôi trong tiềm thức nức nở nghẹn ngào!! Mắt tôi mờ dần . . . đầu quay quắt mạnh, cổ nghẹn cứng, ngực nặng trĩu, tay thì lạnh buốt, chân run, choáng váng !! . . . Tôi ngồi bệch xuống một chút, cố nén lòng để không bật ra tiếng nấc, vì tôi biết trong các buổi mít tinh, hội họp, rải rác trong đám đông luôn luôn có bọn chúng gài vào để nghe ngóng, để sách động hô hào. Tôi nhắm mắt hình dung lại quang cảnh “toà án nhân dân” trong cuốn phim

“**Chúng tôi muốn sống**” của Lê Quỳnh, quang cảnh hôm nay thật giống cảnh trong phim, cảnh đấu tố xử án tại miền Bắc sau năm 1954. Với mấy cái nón cối để trên bàn, với tập hồ sơ dày cộm, những tờ giấy trước mặt 5 tên cán bộ “răng hô” ngồi nơi bàn. Chúa ơi !! Tôi sợ quá !! Làm sao bây giờ? Không biết làm sao để trốn ra khỏi đám thú vật và rừng người này? Lúc đó tôi mới thấy mình sai lầm khi chọn đứng vào chỗ trước hết, đứng cho tổ trưởng nó thấy mặt mà, nhưng nếu biết trước được sự việc này thì chắc là tôi đã phỏ mặc cho chúng nó ghi sao thì ghi, báo cáo sao cũng được. Tôi sẽ vắng mặt ở nhà không đi hôm nay, hay cùng đường lắm thì chỗ đứng của tôi hôm nay là nơi sau cùng của đám đông này, để đừng xem, đừng thấy gì hết.

Làm sao bây giờ? Không làm sao được vì mọi người đều đứng im. Từ nơi bục gỗ, bên mặt chiếc bàn, tên cán bộ tay cầm tờ giấy mở ra bắt đầu đọc, đại ý là thành lập toà án nhân dân . . . Chúng đọc, đọc nhiều trang, nhiều tờ, mà tôi có nghe được gì đâu, Lúc ấy chắc mọi người cũng như tôi, tất cả mọi người đều hồi hộp nhìn những người bị đem ra xử. Với đầu óc quay cuồng, quanh bao ý nghĩ tò mò, đen thui.. tôi nghĩ, ngày nào, rồi đến ngày nào thật gần hay xa

đến lượt mình và người thân của mình sẽ bị đem ra xử ? !.

Tên thứ nhất dứt lời, đến tên thứ hai ngồi giữa cũng tiếp tục nhìn vào giấy đọc, thỉnh thoảng nhìn lên rảo mắt đám đông như hăm he dần giọng. Danh từ “phản động” “bán nước” được chúng lặp lại nhiều lần như đang muốn nhai sống thịt tươi. Cứ mỗi lần chúng phát âm đến tên Đại Tá Hồ Ngọc Cẩn, tôi cố dần lòng, nén tâm để nước mắt không tràn xuống rèm mi, cố mở đôi mắt nhìn Đại Tá vóc dáng hiên ngang, mặt rạng rỡ không hề mất niềm tin, mắt sáng miệng như mỉm cười, nhìn thẳng về đằng trước, mặt ngược cao, nhìn vào khoảng trời rộng mênh mông . . . Đại Tá không nhìn về phía bàn, không nhìn bọn chúng như không muốn nghe, muốn thấy gì ở cái lũ độc ác vô lương.

Miệng Đại Tá mấp máy như đang cầu nguyện, như muốn nói lại lời gì để nhắc nhở đến toàn quân, toàn dân, tất cả những người của miền Nam yêu dấu, như muốn trả lời câu hỏi của Tổ Quốc quê hương.

“ANH ĐÃ LÀM GÌ CHO ĐẤT NƯỚC ANH CHƯA?”

Thì đây là lúc Đại Tá Cẩn đã được dịp trả lời: Hôm nay, tôi được làm tròn bổn phận của người trai, đáp đền ơn nước. Và chắc trong lòng “người” cũng có chút ước mơ, mơ về các bạn đồng ngũ yêu mến, cũng cùng có một lý tưởng, một niềm tin, Sống Tự Do và Quyết chết cho Tự Do.

Cả rừng người im lặng, không khí nặng nề nghẹt thở, nhiều tiếng thở nhanh, dồn dập theo giọng nói lớn của tên cán bộ xử án: “Tử Hình”.

Tôi chỉ nghe được vậy, một danh từ không quen thuộc, chưa bao giờ đến bên tai tôi bởi bất cứ miệng người nào.

Từ ánh mắt như nhìn vào cõi mệnh mỏng rồi bị lôi kéo vào thực tế, Đại Tá Cần nhìn thẳng vào bọn chúng, bình tĩnh hiên ngang, không một chút sợ sệt, đang sẵn sàng chờ đợi cái chết. Sau tiếng “Tử Hình” chúng tiếp:

“ Anh muốn nói gì không? Để tỏ lượng khoan hồng, nhân dân cho phép anh nói lời sau cùng”.

Còn gì để nói khi bọn nó đã nói quá nhiều, những lời bày vẽ đặt điều, gán ghép buộc tội, rồi sau cùng cũng tự chúng kết án ra lệnh xử tử, mà bản án đã được viết sẵn, cái gì cũng ghi là theo đòi hỏi của nhân dân. Bỗng từ những chiếc máy phóng thanh vang ra liên tiếp:

“Đả đảo, Đả đảo, Tử hình, Tử hình”.

Cả rừng người nhứt loạt bắt buộc la theo, la to theo lệnh của tổ trưởng, khóm trưởng đứng gần đó. Ngoài ra còn những tên cán bộ giả dạng dân, len lỏi vào cùng đứng với đám đông, xách động:

“ Hãy hô lớn lên bà con, hô lớn lên, lớn lên Tử hình tử hình”.

Lúc đó thân tôi như chìm ngập trong biển người . . . Chúa ơi!! tất cả đã trở nên độc ác, khát máu hết rồi sao? Không đâu, trông kia cũng có nhiều người họ giống tôi, mặt bơ phờ, xanh mét, môi mấp má không thành lời, nhưng họ cố lay động làm như cũng đang hô theo.

Mắt tôi lúc này không rời Đại Tá Cần. Đại Tá Cần hô to:

“Việt Nam Cộng Hòa Muôn Năm” “Đả Đảo Cộng Sản” . . .

Nhanh như cắt, nhiều tên cán bộ đang cầm súng đứng quanh vệt nhào tới, tên đứng gần nhất nhanh tay rút chiếc khăn trong túi, nhét vào miệng Đại Tá Cần, rồi đưa mũ lưỡi lê đẩy

chiếc khăn sâu vào thêm và nói: “Câm miệng lại”.

Những tên khác kẻ nắm khủy tay, kẻ lấy tấm vải đen đã được chuẩn bị sẵn bịt mắt Đại Tá Cần, với hai tay vẫn bị còng ra sau, Đại Tá Cần nghiêng người lắc đầu như tỏ ý “đừng bịt mắt, tôi không sợ” . Nhưng sau đó, chúng cũng cột mảnh vải đen vào mắt người, mở trói tay và dẫn đến đứng trước hàng bộ đội Cộng sản 5, 6 tên, tay cầm súng lăm le sẵn sàng chờ lệnh.

Sau đó một tiếng hô to, một loạt súng nổ, tiếp theo sau là tiếng nổ nhỏ, gọi là phát súng ân huệ bắn thẳng vào trán Đại Tá Cần. Đại Tá ngã gục !

Quá xúc động, tôi cũng ngã theo, bất tỉnh, không còn nghe thấy gì nữa. Khi tỉnh dậy, những bà con hàng xóm chứng kiến cuộc xử bắn Đại Tá Cần cũng bàng hoàng xúc động. Họ bảo tôi:

“Cố gắng lên chị, mình về đi, xong hết rồi”.

Tôi chệnh choạng bước đi, chân nặng nề nương bên cánh tay một người bạn cố gắng bước đi, đi thật nhanh khỏi chỗ này. Tôi không dám quay nhìn lại, đầu óc quay cuồng, choáng váng, lòng đầy uất hận, chạnh nghĩ đến những người thân, đến người chồng, những anh quân nhân QLVNCH giờ đây đang bị giam cầm, đang bị đầy đọa trong ngục tù Cộng sản. Rồi đây sẽ đến phiên ai, người nào sẽ bị đưa lên đây hành quyết xử bắn.

Nước mắt tôi chảy dài, tôi khóc, khóc nức nở. Nước mắt và tiếng khóc cũng không làm vơi được niềm uất hận trong tôi. Đi bên tôi còn mấy người lạ trông thấy vậy hỏi tôi

“Bộ chị có bà con với người bị xử tử à?” Im lặng tôi không trả lời.

Trong lúc ấy tôi nhìn thấy những toán bộ đội Cộng sản mặt mày hờn hờ, nói cười luôn miệng, làm như chúng vừa thắng được một trận chiến, giết được người cùng nòi giống Việt! Con người vô nhân độc ác vậy sao? Thượng Đế ơi! Cúi xin Ngài hãy thương xót! Xin thương xót chúng con, những người Việt Nam đã chịu nhiều đau khổ vì chiến tranh, vì tai họa Cộng sản, đã đổi hướng xoay chiều, đưa cả giang sơn nước Việt vào con đường chết, con đường đổ máu màu.

Cuối xin Thượng Đế hãy giúp chúng con, giúp những người Quốc Gia Việt Nam yêu nước giữ vững niềm tin chờ ngày phục hận, đem lại ánh bình minh vào “Lý Tưởng Tự Do”.

Xin cho anh hồn Đại Tá Hồ Ngọc Cẩn được nhẹ nhàng và mãi mãi ghi sâu vào lòng mọi người Việt Nam yêu Tổ Quốc hôm nay .

(Để tưởng nhớ và kính dâng anh hồn người anh hùng Hồ Ngọc Cẩn).